

Nordea

Bull & Bear

sertifikater

Bull & Bear

- få nye

investerings-

muligheter

Bull & Bear sertifikater gir deg mulighet til å tjene penger på aksjer, aksjeindekser, råvarer og valutapar, både i oppgang og i nedgang. Med Bull tjener du penger når markedet stiger og med Bear tjener du penger når markedet faller. Alle våre Bull & Bear er notert på Oslo Børs og handles på samme måte som vanlige aksjer. De aller fleste Bull & Bear sertifikatene har en innebygget gearing, men vi tilbyr også Bull & Bear uten gearing. Den viktigste forskjellen mellom Bull & Bear med gearing og vanlige aksjer er at Bull- og Bear-sertifikatene beveger seg minst dobbelt så mye som den daglige prosentvise utviklingen i underliggende aktiva.

Hva er Bull & Bear sertifikater?

Et sertifikat er et børsnotert verdipapir som du kan handle på samme måte som en vanlig aksje, gjennom for eksempel Nordea Investor. Et sertifikats verdi avhenger av den daglige utviklingen i et annet aktiva – nemlig det underliggende aktiva. Underliggende aktiva kan eksempelvis være en aksje, en aksjeindeks, råvare eller et valutapar. Nordea tilbyr Bull & Bear sertifikater på en rekke forskjellige underliggende aktiva, med opp til 15 ganger daglig gearing, noe som gir et bredt utvalg av posisjoner man kan ta i markedet.

Overordnet deles sertifikater inn i to kategorier:

- Bull sertifikater, som gir positiv avkastning i stigende markeder, og
- Bear sertifikater, som gir positiv avkastning i fallende markeder

Med andre ord, hvis du forventer at markedet skal utvikle seg positivt kan du profitere på en investering i et Bull sertifikat, og hvis du forventer fallende kurser kan du investere i et Bear sertifikat.

Prisen på et Bull & Bear sertifikat er ikke det samme som verdien til det underliggende aktiva. Den daglige prosentvise endringen i prisen på sertifikatet er koblet til utviklingen i det underliggende aktiva. Hvis sertifikatet er gearet vil den daglige prosentvise utviklingen multipliseres med gearingfaktoren.

Du skal være oppmerksom på at dersom det underliggende aktiva utvikler seg ufordelaktig, i en uønsket retning og på én handelsdag faller under (for Bull) eller overstiger (for Bear) et forhåndsbestemt nivå avsluttes det aktuelle sertifikatet og du risikerer å tape hele ditt investerte beløp. Du kan lese mer om dette i avsnittet «Risiko».

Risikoen for at et Bull eller Bear sertifikat avsluttes avhenger av utviklingen i det underliggende aktiva, gearingen, om sertifikatet har en stop-loss buffer, og i så fall nivået på stop-loss bufferen. Jo høyere gearingfaktoren er, desto mindre kan den daglige prosentvise endringen i underliggende aktiva være før sertifikatet avsluttes.

Verdien av et sertifikat kan likevel aldri bli mindre enn null, hvilket betyr at du aldri kan tape mer enn ditt investerte beløp. Bull & Bear sertifikatene er utstedt av Nordea Bank Abp, notert på Oslo Børs og registrert i VPS.

Bull & Bear er «ETN'er»

Bull & Bear er såkalte «Exchange Traded Notes», også benevnt som «ETN'er». ETN'er følger et underliggende aktiva, for eksempel en aksje eller aksjeindeks. Kursen på en ETN er ikke den samme som kursen på det underliggende aktiva, men det vil være en sammenheng mellom dem. For eksempel vil Bull stige i verdi når underliggende aktiva stiger, mens Bear vil stige når det underliggende aktiva faller.

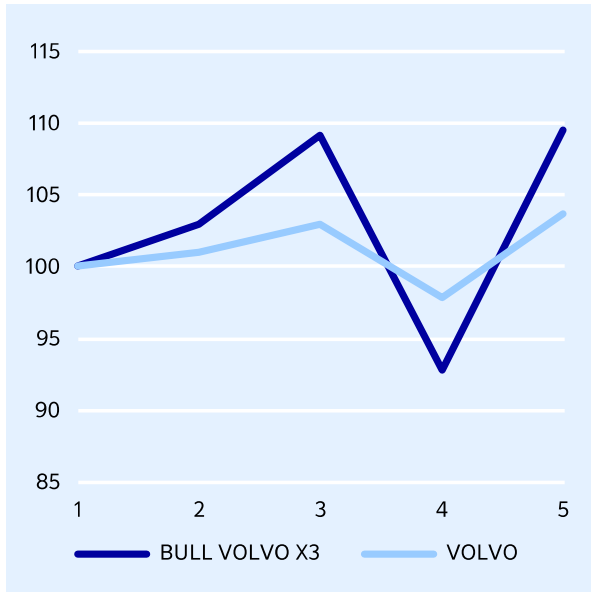
ETN'er er børsnoterte verdipapirer, og tilhører en type investeringer som ofte kjennetegnes ved at de er enkle å handle, har lave kostnader, god likviditet og liten forskjell på kjøps- og salgskurs (spread). Nordeas Bull & Bear er «open ended». Det innebærer at de ikke har noen sluttdag og derfor ikke er tidsbegrensede.

Bull & Bear er kun egnet for erfarne investorer, som har en klar formening om det underliggende aktiva, og som er villig til å påta seg høy risiko

Bull & Bear med gearing

Bull

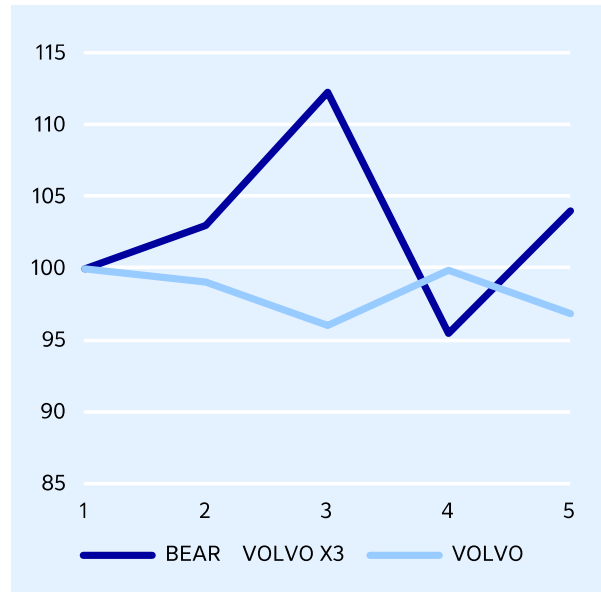
Hvis du forventer stigende kurser kan du kjøpe et Bull sertifikat. Med et Bull sertifikat får du en positiv avkastning når kursen på det underliggende aktiva stiger.

Kursen på et Bull-sertifikat med gearing, eksempelvis BULL VOLVO X3, følger den daglige kursutviklingen til underliggende aktiva, multiplisert med gearingfaktoren.*

Bear

Hvis du forventer fallende kurser kan du kjøpe et Bear sertifikat. Med et Bear sertifikat får du en positiv avkastning når kursen på det underliggende aktiva faller.

Kursen på et Bear-sertifikat med gearing, for eksempel BEAR VOLVO X3, følger den mot-satte daglige kursutviklingen på underliggende aktiva, multiplisert med gearingen.*

*Vær oppmerksom på at grafen ikke tar i betraktning kostnader, eventuell valutaeksponering eller svingninger i underliggende marked.

Nye investeringsmuligheter

Bull & Bear sertifikater tilbyr en rekke ulike investeringsmuligheter: du kan blant annet investere i aksjeindekser, enkeltaksjer, råvarer, valutapar og du kan tjene penger i fallende markeder. Det er dessuten mulig å øke avkastningsmulighetene ved å investere i sertifikater med gearing. Gearing tilbyr større eksponering med lavt kapitalinnskudd, men det er viktig å huske på at gearing også øker risikoen for tap. Høyere gearing betyr høyere risiko.

Invester i en aksjeindeks gjennom én enkel handel

Med én enkel handel er det mulig å investere i en hel aksje- eller sektorindeks.

Invester i råvarer

Råvaremarkedet kan være svært vanskelig å få tilgang til for private investorer, men med Bull & Bear sertifikater har du muligheten til å investere i olje, gull og sølv.

Invester i valutapar

Våre sertifikater gir deg mulighet til å investere i en rekke populære valutapar, f. eks. amerikanske dollar, euro og engelske pund mot norske kroner.

Tjen penger når markedet faller

Med Bear sertifikater kan du oppnå positiv avkastning i fallende markeder. Dermed er Bear sertifikater et attraktivt investeringsvalg hvis du forventer at et bestemt underliggende aktiva vil falle i verdi.

Bull & Bear uten gearing

Nordea tilbyr både Bull & Bear sertifikater med og uten gearing. Bull-sertifikater uten gearing stiger i verdi dersom det underliggende aktiva stiger i verdi, og faller i verdi dersom det underliggende aktiva faller i verdi. For Bear sertifikater uten gearing gjelder det omvendte, nemlig at Bear sertifikatet stiger i verdi når det underliggende aktiva faller i verdi, og faller i verdi når den underliggende aktiva stiger. Hvis eksempelvis det underliggende aktiva stiger med 5 % i verdi på en dag, så kommer BULL X1 til å stige med 5 % og BEAR X1 kommer til å falle med 5 %.

Bull & Bear sertifikater uten gearing passer både for den aktive og erfarne investor samt den langsiktige sparer.

Bull & Bear med gearing

De aller fleste Bull & Bear sertifikater tilbys med en innebygget gearingfaktor. Gearingen bestemmer hvordan den daglige prosentvise endringen i kursen på sertifikatet følger den daglige prosentvise endringen i kursen på det underliggende aktiva. Med en gearingfaktor på 2, vil sertifikatets kurs daglig endre seg dobbelt så mye som den daglige utviklingen i underliggende aktiva. Dette gjelder både ved kursoppgang og kursnedgang i underliggende aktiva. Bull & Bear sertifikater med gearing er derfor svært sensitive for kursutvikling i underliggende aktiva. Det betyr at sertifikater med gearing tilbyr større avkastningspotensial, men også større risiko for tap sammenlignet med et tilsvarende sertifikat uten gearing. Med en gearingfaktor på 15 vil en daglig kursendring i underliggende aktiva på for eksempel 5 % bety en 75 % endring i sertifikatets kurs. Dette gjelder både for kursstigninger og kursfall i underliggende aktiva.

Bull & Bear sertifikater med gearing er kun egnet for erfarne investorer med en klar formening om hvor markedet skal, og som er villig til å påta seg høy risiko. Det er imidlertid ikke mulig å tape mer enn det investerte beløp.

Vi tilbyr Bull & Bear på en rekke underliggende aktiva

Nordea tilbyr et bredt spekter av Bull & Bear sertifikater med ulik gearing, knyttet til mange forskjellige underliggende aktiva, blant annet:

Aksjeindekser

For eksempel den danske OMX indeksen, den amerikanske S&P 500®-indeksen eller den tyske DAX indeksen.

Sektorindekser

En sektorindeks er en kredittindeks som følger kursutviklingen til utvalgte selskaper i en bestemt sektor eller bransje. Eksempler på sektorindekser er den europeiske helsesektoren – STOXX® Europe 600 HEALTHCARE og den europeiske finanssektoren – STOXX® Europe 600 BANKS.

Aksjer

Eksempelvis Equinor, Gjensidige Forsikring, Subsea 7 og Vestas

Råvarer

Brent olje, gull og sølv.

Valutapar

USD/NOK, EUR/NOK, CHF/NOK og GBP/NOK er eksempler på valutapar Nordea tilbyr som underliggende.

Du finner mer informasjon på våre hjemmesider, under produksiden til hvert enkelte sertifikat. Her kan du blant annet lese mer om positive og negative faktorer som kan ha en viktig betydning for en investering i sertifikatet, samt spesifikke risikoer forbundet med sertifikatets underliggende aktiva.

Hvis det underliggende aktiva er denominert i en annen valuta enn norske kroner, vil investor være eksponert mot en valutarisiko. Sertifikatets verdi vil påvirkes av valutakursendringer mellom den norske kronen og den utenlandske valutaen som det underliggende aktiva er denominert i. Du kan lese mer om denne risikoen i avsnittet «Valutarisiko».

Futureskontrakter som underliggende aktiva

En futureskontrakt er en avtale mellom to parter om å kjøpe og selge en aktiva, for eksempel en råvare eller en aksjeindeks, til en forhåndsbestemt pris (futuresprisen) på et bestemt tidspunkt i fremtiden (forfallsdatoen). En futureskontrakt har dermed en utløpsdato. For Bull & Bear utstedt av Nordea Bank Abp med en råvare eller aksjeindeks som underliggende aktiva, vil som regel være koblet til utviklingen i en futureskontrakt. Futureskontrakten blir dermed brukt som underliggende aktiva.

Har sertifikatet en futureskontrakt som underliggende aktiva vil sertifikatet typisk være koblet til den handlebare futureskontrakten som har kortest løpetid, da denne futureskontrakten vil følge verdien av aksjeindeksen eller råvareprisen (spotprisen) tettest. For å ha en kontinuerlig eksponering mot det underliggende aktiva «rulles» futureskontrakten før utløpsdato til en futureskontrakt med lengre løpetid. Futureskontrakter rulles som regel enten månedlig eller kvartalsvis, men dette kan variere.

Vi tilbyr Bull & Bear på en rekke underliggende aktiva, fortsettelse

Rulling av futureskontrakter kan enten ha en positiv eller negativ effekt på sertifikatets kurs. Forskjellen i prisen på to futureskontrakter ved rulling blir løpende justert for i kursen på sertifikatet. Et marked der prisen på futures med lengre løpetid er høyere enn prisen på futures med kortere løpetid, kalles et marked i «contango». I et motsatt marked, hvor prisen på futures med lengre løpetid er lavere enn prisen på futures med kortere løpetid, kalles et marked i «backwardation». Se eksemplene under på hvordan contango og backwardation markerer påvirker sertifikater. Dette kalles rulleeffekten.

Contango (stigende priser)				
Pris på futureskontrakt (salg)	Pris på futureskontrakt (kjøp)	Diff	Bull	Bear
50	51	-1	Negativ Effekt	Positiv Effekt
Backwardation (fallende priser)				
Pris på futureskontrakt (salg)	Pris på futureskontrakt (kjøp)	Diff	Bull	Bear
25	24,5	0,5	Positiv Effekt	Negativ Effekt

Vær oppmerksom på at jo lenger du holder investeringen i et Bull & Bear sertifikat samt jo høyere gearingsnivå, jo kraftigere vil påvirkningen av rulle-effekten være. Hvis futures-kontrakten handles i en annen valuta enn norske kroner, vil investor være eksponert mot en valutarisiko som kan påvirke sertifikatets verdi, både positivt og negativt, selv om verdien på det underliggende aktiva er uforandret.

Råvarer

Råvarer handles som regel som futures-kontrakter. Prisutviklingen i den underliggende futureskontrakten kan ha en negativ og en positiv påvirkning på sertifikatets verdi. Futureskontrakter på råvarer blir som regel handlet i amerikanske dollar eller euro, hvilket betyr at Bull & Bear eksponert mot futures-kontrakter på råvarer ofte innebærer en valutarisiko.

Aksjeindekser

Aksjeindekser kan handles som futureskontrakter og prisutviklingen i den underliggende futures-kontrakten kan ha en positiv og en negativ påvirkning på sertifikatets verdi. Futureskontrakter på henholdsvis DAX-indeksen og S&P500-indeksen handles som regel i euro og amerikanske dollar, hvilket betyr at Bull & Bear koblet til futureskontrakter på aksjeindekser kan innebære en valutarisiko.

Enkeltaksjer/aksjeindekser

Aksjer handles på en børs. En aksjekursforandring på den underliggende aksjen kan ha en positiv og negativ påvirkning på sertifikatets verdi. Hvis underliggende aksje handles i en annen valuta enn den Bull & Bear sertifikatet er emittert i, vil sertifikatet være eksponert mot en valutarisiko.

Valuta

Valutapar handles som en vekselkurs. Eksempler på valutapar Nordea tilbyr som underliggende er USD/NOK, EUR/NOK eller SEK/NOK, hvor verdien av norske kroner vises i forhold til en annen valuta. Vær oppmerksom på at for valutapar som ikke har norske kroner som basisvaluta, f. eks. EUR/USD (euro mot amerikanske dollar), er det en ytterligere valutarisiko mellom basisvalutaen og den valuta som sertifikatet er denominert i (for Norge vanligvis NOK).

Eksempler på investeringer i Bull & Bear sertifikater

Du forventer at aksjene i en spesifikk geografisk region vil stige

Hvis du forventer at det amerikanske aksje-markedet skal stige kan du vurdere å kjøpe et Bull sertifikat – for eksempel BULL SP500 X2 ND, hvor verdiutviklingen i sertifikatet avhenger av utviklingen i den amerikanske aksjeindeksen S&P 500®. Denne indeksen følger kursutviklingen til 500 av de største selskapene i USA.

Du forventer at aksjene i en spesifikk sektor vil stige

Dersom du er usikker på hvorvidt hele aksjemarkedet vil stige, men forventer at aksjekursene i helsesektoren vil stige, kan du kjøpe et Bull sertifikat – for eksempel BULL HCARE X3 ND, hvor kursen avhenger av utviklingen i den europeiske aksjeindeksen STOXX Europe 600 HEALTHCARE. Denne indeksen følger kursutviklingen til 35 av de største selskapene i den europeiske helsesektoren.

Du forventer at oljeprisene vil falle

Forventer du at prisen på et fat Brent råolje vil falle kan du kjøpe et Bear sertifikat – eksempelvis BEAR BRENT X2 ND, der kursen avhenger av utviklingen i prisen på et fat Brent råolje. Hvis kursen faller vil sertifikatet gi en positiv avkastning.

Du tror at den amerikanske dollaren vil styrkes mot norske kroner

Vurderer du at prisen på amerikanske dollar mot norske kroner vil stige, kan du kjøpe BULL USD/NOK X3 N. Sertifikatets pris følger prisutviklingen for verdien av amerikanske dollar i norske kroner.

USD/NOK beskriver hvor mye 1 amerikansk dollar er verdt i norske kroner

Du forventer stigende aksjekurser

Forventer du at aksjekursen til det danske selskapet Novo Nordisk vil stige, kan du kjøpe et Bull sertifikat – for eksempel BULL NOVO X3 ND, som følger kursutviklingen til Novo Nordisk. Hvis aksjen stiger, stiger kursen på sertifikatet, og investor vill oppnå en positiv avkastning.

Du er overbevist om at aksjekursene vil stige og er villig til å påta deg stor risiko

Hvis du har en sterk positiv forventning til for eksempel tyske selskaper, kan du vurdere å kjøpe et Bull-sertifikat med gearing og dermed øke ditt avkastningspotensial. Eksempelvis kan du handle BULL DAX X15 ND, hvor den daglige kursutviklingen er 15 ganger så stor som kursutviklingen til Tysklands 30 største selskaper.

Du tror at aksjekursene vil stige, men vil ikke påta deg for stor risiko

Hvis du har en formening om at for eksempel tyske aksjer vil utvikle seg positivt, kan du vurdere å kjøpe et Bull-sertifikat. Eksempelvis kan du handle Bull DAX X1 ND, hvor sertifikatet følger den daglige utviklingen til Tysklands 30 største selskaper. Da sertifikatet ikke har gearing er både avkastningspotensialet og risikoen knyttet til investeringen mindre enn for eksempel BULL DAX X15 ND.

Trend og kurssvingninger

En viktig egenskap for Bull & Bear sertifikater er at avkastningen er koblet til den daglige prosentvise utviklingen i et underliggende aktivum. Hvis du har investert i et gearet Bull & Bear sertifikat og holder investeringen over en lengre periode, skal du være oppmerksom på effekten av den daglige gearingen i perioder hvor utviklingen i det underliggende aktiva er preget av ensrettet kursutvikling (en trend) eller skarpe kurssvingninger. Dette er spesielt utslagsgivende for Bull & Bear sertifikater med høy gearing. Det betyr at sertifikatets avkastning ikke nødvendigvis tilsvarer avkastningen på det underliggende aktivum multiplisert med gearingfaktoren i den aktuelle perioden.

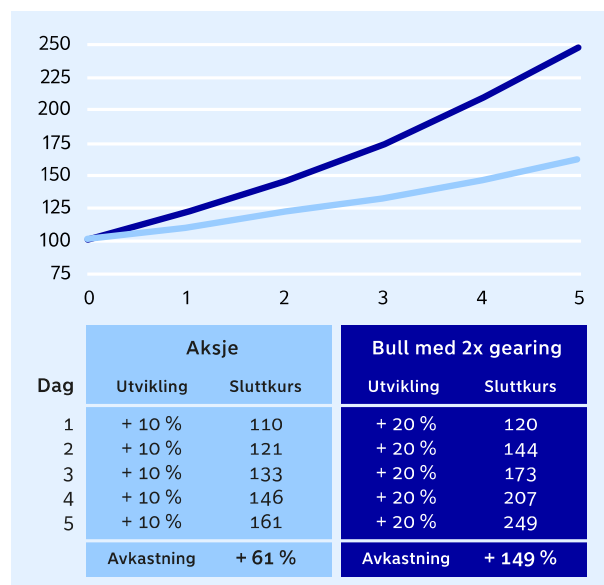
Trender

En trend, det vil si en periode med stabil, ensrettet kursutvikling i det underliggende aktiva, har en positiv effekt på gearede Bull- og Bear-sertifikater.

En klar trend i det underliggende aktiva gjør at sertifikatets avkastning er høyere enn avkastningen på det underliggende aktiva multiplisert med gearingfaktoren, i den aktuelle perioden.

Figur 1 viser forholdet mellom kursutviklingen i en aksje med en klar trend og verdien av et Bull sertifikat med gearingfaktor 2, som er koblet til den samme aksjen. Både aksjen og sertifikatet starter med en pris på 100 kr.

Figur 1, Trend

Som fremgår i eksempelet over er avkastningen på sertifikatet (+149 %) høyere enn det dobbelte av avkastningen på aksjen (+61 %), grunnet trenden i den aktuelle perioden.

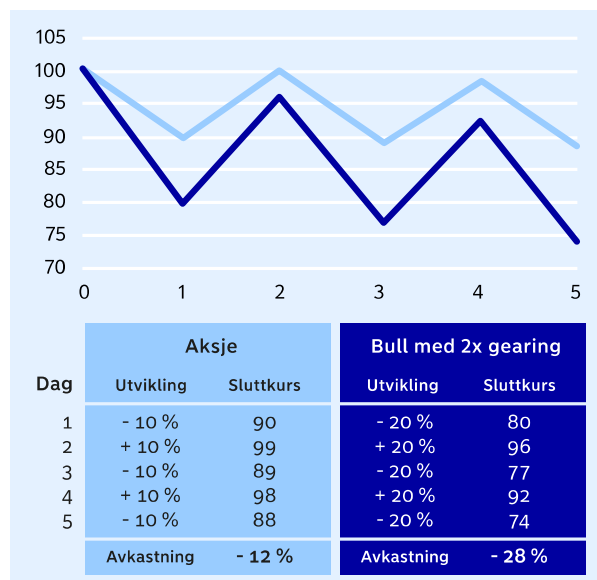
Kurssvingninger

Skarpe kurssvingninger i det underliggende aktiva er negativt for både Bull- og Bear-sertifikater med gearing.

Skarpe svingninger i kursen på det underliggende aktiva medfører at sertifikatets avkastning vil være lavere enn avkastningen på det underliggende aktiva multiplisert med gearingfaktoren, i den aktuelle perioden.

Figur 2 viser forholdet mellom kursutviklingen i en aksje med skarpe kurssvingninger og verdien av et Bull sertifikat med gearingfaktor 2, som er koblet til den samme aksjen. Både aksjen og sertifikatet starter med en pris på 100 kr.

Figur 2, kurssvingninger

Som fremgår i eksempelet over er avkastningen på sertifikatet (-26 %) lavere enn det dobbelte av avkastningen på aksjen (-12 %), grunnet kurssvingningene i den aktuelle perioden.

Slik kommer du i gang

Nordeas Bull & Bear er børsnoterte og handles på samme måte som vanlige aksjer. Nordea vil under normale markedsforhold stille løpende kjøps- og salgskurser på sertifikatene. Dette gjør det mulig å handle Bull & Bear sertifikater i børsens åpningstid. Vær oppmerksom på at du ikke alltid kan handle sertifikater selv om det underliggende aktiva handles. Av og til handles sertifikater og underliggende aktiva på forskjellige børser med ulike åpningstider, hvilket kan bety at du ikke får solgt ditt sertifikat hvis det underliggende aktiva beveger seg i en ugunstig retning.

Våre Bull & Bear sertifikater er utstedt i norske kroner. Likevel vil du ha full valutarisiko på investeringen hvis underliggende aktiva er notert i en annen valuta, på samme måte som ved en direkte investering i utenlandske aksjer. Les mer i avsnittet «Valutarisiko».

Slik finner du riktig Bull eller Bear

Når du har besluttet deg for å gjøre en investering, finner du riktig Bull eller Bear ved hjelp av navnet på kurslisten, også kalt «tickeren». Eksempelvis

BULL SP500 X2S ND

BULL

Angir at det er snakk om et Bull-sertifikat, hvilket betyr at du vil få positiv avkastning dersom underliggende aktiva stiger

SP500

Er navnet på det underliggende aktiva som sertifikatets kurs vil avhenge av, som i dette tilfellet er den amerikanske S&P 500 indeksen.

X2

Henviser til gearingen. I dette tilfellet er gearingen 2, hvilket betyr at sertifikatets daglige kursutvikling vil være det dobbelte av kursutviklingen i underliggende indeks. For sertifikater uten gearing vil det stå X1 i navnet.

S

Betyr at sertifikatet har en stop-loss buffer. Bull & Bear uten stop-loss buffer har ingen S i navnet. Stop-loss bufferen varierer for forskjellige Bull & Bear. Du finner informasjon om stop-loss bufferen for hvert enkelte Bull & Bear sertifikat i sertifikatenes endelige vilkår.

ND

Står for Nordea Bank Abp, som er utsteder av sertifikatet.

Omkostninger

En investering i Bull & Bear sertifikater påvirkes av omkostninger. Disse omkostningene består av administrasjonskostnader og rentekostnader. Omkostningene vil bli trukket fra sertifikatets verdi daglig, med 1/365 av de årlige omkostningene i prosent. Det betyr at hvis utviklingen i det underliggende aktiva er stillestående vil verdien av Bull & Bear sertifikatet i den aktuelle perioden bli redusert tilsvarende de akkumulerte omkostningene.

Administrasjonsavgift

Det påløper en administrasjonsavgift på 0,59 % årlig, som skal dekke Nordea Bank Abp sine omkostninger til blant annet administrasjon og risikohåndtering, notering på Oslo Børs og betaling av lisenser til indekser. Nordea Bank Abp har i henhold til vilkårene for sertifikater rett til å høyne eller senke administrasjonsavgiften hvis Nordea Bank Abp's omkostninger til administrasjon og/eller risikohåndtering av sertifikatet endres. Administrasjonsavgiften kan dog ikke overskride 2 %. Meddelelse om en eventuell økning eller reduksjon i administrasjonsavgift sendes til eieren av sertifikatet.

Rentekostnadene

Rentekostnaden består blant annet av en gjeldende rentebasis og en rentemargin. Rentemarginen inkluderer tradingkostnader for utsteder, som for eksempel lånekostnad på underliggende aksjer samt finansiering av gearingen. Rentebasisen avhenger av hvilken valuta det underliggende aktiva er notert i. Eksempelvis vil rentekomkostningene for et sertifikat med Euro Stoxx 500-indeksen som underliggende aktiva bestå av Eonia pluss rentemarginen. Beregningen og nivåene vil fremgå av de endelige vilkårene til det enkelte produkt. Nordea har i henhold til vilkårene for sertifikater mulighet til å høyne eller senke rentemarginen hvis Nordea Bank Abp's tradingkostnader i forbindelse med sertifikatene endres. Hvis rentemarginen endres sendes en meddelelse til eieren av sertifikatet.

Kurtasje

Når du handler Bull & Bear betaler du vanlig kurtasje til din bank eller megler, på samme måte som når du handler aksjer eller andre børsnoterte aktiva. Du betaler kurtasje både ved kjøp og salg av Bull & Bear sertifikater. Nordeas standard kurtasje for handel av norske verdipapirer er 0,04 %.

Kjøps- og salgskurs (spread)

For å sikre et likvid marked for sertifikater vil Nordea under normale markedsforhold løpende stille kjøps- og salgskurser på sertifikater. Ved handel i Bull & Bear er det forskjell mellom kjøps – og salgskurs. Prisen du må betale for et sertifikat er høyere enn prisen du kan selge det samme sertifikatet for. Det betyr at hvis du kjøper et sertifikat og selger det igjen umiddelbart vil du lide et tap, selv om kursen på det underliggende aktiva er uendret. Forskjellen mellom kjøp og salgs-kursen (bid-offer spread) reflekterer Nordeas risikostyringskostnader forbundet med handel i Bull & Bear sertifikater. Denne forskjellen varierer og avhenger blant annet av de gjeldende kjøps- og salgskurser på underliggende aktiva samt øvrige markedsfaktorer. Vær oppmerksom på hvordan forskjellen påvirker din investering, spesielt i perioder hvor du handler hyppig og har en kortsiktig investeringshorisont. Når Nordea er marketmaker kan vi handle før eller samtidig med din transaksjon for å eksempelvis utføre transaksjoner for Nordea i forbindelse med andre kunders handler, håndtere markedsrisiko, sikre likviditet eller for andre formål. Disse aktivitetene kan påvirke prisen vi stiller.

Kostnader tilknyttet VPS-konto

Kostnader forbundet med VPS-konto gjennom Nordea Bank Abp, filial i Norge er beholdning 0-100 000 NOK 0 p.a., 100 001-1 000 000 NOK 380 p.a., og 1 000 001-1 000 000 000 NOK 200 p.a. per påbegynte million.

Omkostningseksempel

Dette eksempelet antar at

- Du kjøper sertifikatet BULL BANKS X3 ND for NOK 250.000 og selger igjen etter 30 dager
- Kursen på sertifikatet er uendret i perioden
- Rentebasis er 0 %, og
- Du betaler maksimal kurtasje

Eksempel	Beregninger	Sum
Maksimal Kurtasje ved kjøp	NOK 99,00	NOK 99,00
Administrasjonskostnader	$NOK\ 250,000 * 0,59\ \% \text{ p.a.} * 30\ \text{dager} / 365\ \text{dager}$	NOK 121,23
Rentemargin	$NOK\ 250,000 * 1,50\ \% \text{ p.a.} * 30\ \text{dager} / 365\ \text{dager}$	NOK 308,22
Maksimal kurtasje ved salg	NOK 99,00	NOK 99,00
Totale omkostninger		NOK 627,45

I dette eksempelet tilsvarer totale omkostninger 0,25 % av det investerte beløpet.

Fakta om Bull & Bear

Innfrielse

Nordea Bank Abp's Bull & Bear sertifikater er «open-ended», dvs. de har ingen fastsatt forfallsdato. Dette fremgår på det enkelte sertifikats produkside på våre hjemmesider og i endelige vilkår. Nordea Bank Abp har til enhver tid rett til å sette en utløpsdato og vil i så fall varsle om dette minst en uke i forveien. Hvis det inntreffer en førtidig forfallshendelse forfaller produktet. Datoen for denne hendelsen vil være sertifikatets forfallsdato. På forfallsdato-en utbetales én av følgende innfrielsesbeløp:

- (1) Akkumulert verdi på sluttdagen;
- (2) Null, hvis en førtidig forfallshendelse har inntruffet i et Bull & Bear sertifikat uten stop-loss buffer;
- (3) Restverdien, hvis en stopp-loss hendelse har inntruffet i et Bull & Bear sertifikat med stop-loss buffer.

Investorer har muligheten til å innfri et sertifikat kvartalsvis (henholdsvis i mars, juni, september og desember). Innehaveren av Bull- eller Bear-sertifikatet vil da få utbetalt sertifikatets akkumulerte verdi redusert for en omkostning på 2 %, gitt at en førtidig forfallshendelse ikke inntreffer.

Fastsettelse av sluttdag

Nordea Bank Abp har til enhver tid rett til å fastsette en forfallsdato og en siste dag for handel for sertifikater. Sertifikatets innehaver vil da bli informert med en ukes forvarsel. På den fastsatte sluttdatoen innfris sertifikatet, og eieren av sertifikatet mottar et innfrielsesbeløp tilsvarende sertifikatets akkumulerte verdi.

Handel i Bull & Bear sertifikater

Bull & Bear sertifikater kan handles fra og med utstedelsesdatoen og frem til deres eventuelle sluttdato/siste handelsdag.

Hvordan beregnes verdien av et sertifikat?

Et Bull & Bear sertifikats verdi avhenger av følgende faktorer: utviklingen i det underliggende aktiva, administrasjonskostnader, påløpt rente og eventuell valutakursutvikling (så fremst underliggende aktiva er notert i en annen valuta enn sertifikatet). Det fremgår av Grunnprospektet hvordan verdien av et Bull & Bear-sertifikat beregnes og er regulert. I de Endelige Vilkår for hvert sertifikat kan du finne informasjon om gearing, rentebasis, rentebasismarginal og administrasjonsgebyr. Nedenfor finner du et sammendrag av hvordan verdien av forskjellige typer Bull & Bear-sertifikater beregnes.

For en fullstendig beskrivelse av akkumulert verdi henvises det til de endelige vilkår for det enkelte sertifikat.

Akkumulert Verdi (AV)

«Akkumulert Verdi» brukes i den daglige kursberegningen til Bull og Bear, og beregningen følger følgende formel:

$$AV = (AVt-1 + AVF + AK) \times \text{Omregningskurs} / \text{Omregningskurs-1}$$

Der

- AVt-1 er Akkumulert Verdi den foregående handelsdag,
- AV0 er som regel NOK 25, men kan finnes i endelige vilkår for det enkelte sertifikat, og
- Omregningskurs hvis relevant. Omregningskurs er kun relevant hvis underliggende aktiva er notert i en annen valuta enn sertifikatet. Omregningskursen defineres som antall norske kroner det koster å kjøpe 1 enhet av den gjeldende utenlandske valutaen.

Akkumulert Verdiendring (AVF)

$$AVF = AVt-1 \times \text{Gearingfaktor} \times (\text{Referansekurs} - \text{Referansekurs-1}) / \text{Referencekurs-1}$$

Der

- Referansekurs er sluttkursen for det underliggende aktiva, som gjøres opp hver handelsdag, og
- Referansekurs-1 er sluttkursen for det underliggende aktiva den foregående handelsdag.

Akkumulert Finansiering (AK)

For sertifikater med en futureskontrakt som underliggende aktiva:

$$AK = AVt-1 \times (\text{Rentebasis} - \text{Rentebasismarginal} - \text{Administrasjonsgebyr}) \times \text{Renteperiode}$$

For sertifikater med en aksje eller aksjeindeks som underliggende aktiva:

$$AK = AVt-1 \times [(1 - \text{Gearingsfaktor}) \times \text{Rentebasis} - \text{Rentebasismarginal} - \text{Administrasjonsgebyr}] \times \text{Renteperiode}$$

Der

- Rentebasis er den tilskrevne daglige rente for den valutaen det underliggende aktiva er oppgjort i, og
- Renteperiode er antall dager fra og med foregående dag hvor AV beregnes, til den aktuelle dag hvor AV beregnes.

For Bull-sertifikater med et valutapar som underliggende:

$$AK = AVt-1 \times [(1 - \text{Gearingfaktor}) \times \text{Rentebasis} - \text{Rentebasismarginal} - \text{Administrasjonsgebyr} + \text{Gearing} \times \text{Rentebasis2} \times \text{Prisutvikling i valutapar}] \times \text{Renteperiode}$$

For Bear-sertifikater med et valutapar som underliggende:

$$AK = AVt-1 * [(1-Gearingfaktor) * Rentebasis + Gearingfaktor * Rentebasis2 * Prisutvikling i valutapar - Rentebasismarginal * Prisutvikling i valutapar - Administrasjonsgebyr] * Renteperiode$$

Maksimal avkastning er ubegrenset og minimum avkastning er 0. For at investor skal få tilbake sitt investerte beløp må sertifikatet gi en minimum avkastning som dekker omkostningene. Det er ikke mulig å estimere en sannsynlig avkastning for Bull & Bear sertifikater.

Fakta om Bull & Bear, fortsettelse

Du tror at markedet vil stige

Hvis du eksempelvis tror at det amerikanske aksjemarkedet, representert ved S&P 500®-indeksen* skal stige, kan du kjøpe produktet BULL SP500 X2 ND. Hvis du ønsker høyere gearing, kan du kjøpe BULL SP500 X10 ND. For begge sertifikatene er kursen avhengig av utviklingen i den amerikanske aksjeindeksen S&P 500®, som følger kursutviklingen til de 500 største selskapene i USA.

Du tror at markedet vil falle

Hvis du eksempelvis tror det amerikanske aksjemarkedet, representert ved S&P 500®-indeksen skal falle, kan du kjøpe produktet BEAR SP500 X2 ND. Hvis du ønsker høyere gearing, kan du kjøpe BEAR SP500 X10 ND. For begge sertifikatene er kursen avhengig av utviklingen i den amerikanske aksjeindeksen S&P 500®, som følger kursutviklingen til de 500 største selskapene i USA.

Etter 5 handelsdager – Stigende marked

På fem handelsdager har S&P 500® steget med 3,20 %. BULL S&P X2 ND har i samme periode steget med 6,46 % og BULL S&P X10 ND har steget med 34,74%. BEAR SP500 X2 ND vil ha falt med 6,22 % og BEAR SP500 X10 ND med 28,77 % i den samme perioden**.

Eksempel: Utviklingen i S&P 500® sammenlignet med verdien av de angitte sertifikatene

Underliggende	BULL X2	BULL X10	BEAR X2	BEAR X10
100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
101,25	102,50	112,50	97,50	87,50
101,04	102,07	110,14	97,91	89,34
101,80	103,60	118,40	96,44	82,64
103,20	106,46	134,74	93,78	71,23
Avkastning	3,20 %	34,74 %	-6,22 %	-28,77 %

Etter 5 handelsdager – Fallende marked

På fem dager har S&P 500® falt med 3,14 %. BEAR SP500X2 ND har i samme periode steget med 6,46 % og BEAR SP500 X10 ND vil ha steget med 34,74 %. BULL SP500 X2 ND vil ha falt med 6,46 % og BEAR SP500 X10 ND med 28,77 % i den samme perioden**.

Eksempel: Utviklingen i S&P 500® sammenlignet med verdien av de angitte sertifikatene

Underliggende	BULL X2	BULL X10	BEAR X2	BEAR X10
100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
98,75	97,50	87,59	102,50	112,50
98,96	97,91	89,34	102,07	110,14
98,22	9644	82,64	103,60	118,40
96,86	93,78	71,23	106,46	134,74
Avkastning	-3,14 %	-28,77 %	6,46 %	34,74 %

* Underliggende aktiva vil være en futureskontrakt på S&P 500®. Les mer om futureskontrakter under avsnittet «Futureskontrakter som underliggende aktiva».

** Eksemplene tar ikke hensyn til kurtasje, kostnader eller endringer i valutakursen. Les mer om dette i avsnittene om «Omkostninger» og «Valutarisiko».

Fakta om Bull & Bear, fortsettelse

Etter 5 handelsdager – Uendret marked

Hvis S&P 500® er uendret etter fem handelsdager vil BULL SP500 X2 ND ha falt med 0,01 % og BULL SP500 X10 ND ha falt med 0,35 % i samme periode**. BEAR SP500 X2 ND vil ha falt med 0,02 % i den samme perioden og BEAR SP500 X10 ND vil ha falt med 0,43 %**. I eksemplet nedenfor er det ingen sterk trend i markedet, noe som har en negativ effekt på sertifikatene (utviklingen i perioden er lavere enn utviklingen til underliggende multiplisert med gearingfaktoren). Merk at volatile markeder uten tydelig trend normalt påvirker kursen til produktene negativt på grunn av den daglige rebalanseringen. Bemerk dog at hvis det er en klar trend i markedet vil det normalt ha en positiv effekt på verdien av sertifikatene.

Eksempel: Utviklingen i S&P 500® sammenlignet med verdien av de angitte sertifikatene

	Underliggende	BULL X2	BULL X10	BEAR X2	BEAR X10
	100,00	100,00	100,00	100,09	100,09
	100,23	100,46	102,30	99,54	97,70
	99,76	99,52	97,49	100,48	102,29
	100,37	100,73	103,44	99,25	96,05
	100,00	99,99	99,65	99,98	99,57
Avkastning	0,00 %	- 0,01 %	- 0,35 %	- 0,02 %	- 0,43 %

Historisk utvikling i underliggende aktiva

Investeringens avkastning er koblet til ulike typer underliggende aktiva. For de fleste underliggende aktiva finnes det offentlig tilgjengelig informasjon om historisk prisutvikling. Dette har ikke blitt inkludert i denne markedsføringsbrosjyren siden den faktiske avkastningen for sertifikater også avhenger av gearingfaktor, potensiell kreditteksponering, omkostninger og andre faktorer.

* Underliggende aktiva vil være en futureskontrakt på S&P 500®. Les mer om futureskontrakter under avsnittet «Futureskontrakter som underliggende aktiva».

** Eksemplene tar ikke hensyn til kurtasje, kostnader eller endringer i valutakursen. Les mer om dette i avsnittene om «Omkostninger» og «Valutarisiko».

Utfyllende informasjon

Dette markedsføringsmaterialet er ikke å anse som investeringsanalyse som definert i relevante lover og forskrifter. Informasjonen utgjør ikke et investeringsråd eller investeringsanbefaling, og er kun ment til å gi opplysninger av allmenn karakter. For rådgivning på produktet anbefaler vi at du tar kontakt med en personlig rådgiver i Nordea eller en annen økonomisk rådgiver. Handel i Bull & Bear bør kun foretas etter at investor har gjort seg grundig kjent med den fullstendige dokumentasjonen for produktet som består av denne brosjyren, Prospektet samt endelige vilkår for hver enkelte Bull eller Bear. Dersom det er uoverensstemmelser mellom (i) denne brosjyren og (ii) Prospektet og endelige vilkår for hver enkelt Bull eller Bear, vil informasjonen i (ii) ha forrang.

Prospektet og endelige vilkår er tilgjengelig på nærmeste Nordea kontor og på www.nordea.com/en/investor-relations/debt-and-rating/Prospectuses/nordea-bank-ab-publ-base-prospectus. Velg underkategori NBAB – Warrants & Certifikates. Endelige vilkår for den enkelte Bull& Bear finner du på nordea.no/bull-og-bear under Kurser.

Vi anbefaler at gjør deg grundig kjent med markedsføringsmaterialet, nøkkelinformasjonsdokumentet, Prospektet og hvis nødvendig søker profesjonell rådgivning for å være sikker på at du er informert om det individuelle sertifikatets risiko, kostnader, skatt m.m. før du begynner å handle.

Markedsføringsmaterialet består av denne brosjyren, samt detaljert informasjon om hvert sertifikat på <https://www.nordea.no/privat/vare-produkter/sparing-og-investering/borshandlede-produkter/bull-og-bear.html>.

Denne markedsføringsbrosjyren er en generell beskrivelse av sertifikater utstedt av Nordea Bank Abp ("Nordea") og skal leses sammen med informasjonen for det enkelte sertifikat på våre hjemmesider. På www.nordea.no/bullbear finner du spesifikke opplysninger om sertifikater, blant annet om underliggende aktiva, gearingfaktor, potensielle risikoer forbundet med investeringen og administrasjonsgebyr, i tillegg til en beskrivelse av positive og negative forventninger til utviklingen i det underliggende aktiva.

Alternativ avkastning

Alternativ avkastning er den avkastningen som investor kan oppnå ved å investere i et annet investeringsprodukt fremfor et Bull & Bear sertifikat. Avkastningen på et sertifikat utgjøres ene og alene av forskjellen mellom salgskursen på den ene siden og kjøpskursen på den andre siden. Ved alle investeringer risikerer man å få en avkastning som er svakere enn i andre investeringer. Sertifikatenes egenskaper gjør det dog vanskelig å sammenligne med andre investeringsprodukter.

Hvordan behandles utbytte?

For sertifikater blir aksjeutbytte ikke utbetalt til investor, men de inkluderes i sertifikatets verdi. Måten dette gjøres på avhenger av det underliggende aktiva.

Enkeltaksjer

Er underliggende en aksje, kompenseres eieren av Bull og Bear for utbytte gjennom en justering av kursen. På en dag med utbytteutbetalinger vil derfor Bull gi høyere avkastning enn kursutviklingen i underliggende aksje (multiplisert med gearingfaktoren), og Bear vil gi lavere avkastning enn underliggende aksje (multiplisert med gearingfaktoren).

Totalavkastningsindeks og futureskontrakter på totalavkastningsindeks

Med en «totalavkastningsindeks» og futureskontrakter på totalavkastningsindeks blir utbytte løpende reinvestert inn i indeksen og dermed også reflektert i futureskontrakten på underliggende samt kursen på Bull og Bear sertifikater.

Futureskontrakter på prisindeks

Futureskontrakter på prisindeks handles til markedskurs som inneholder et fradrag som skal gjenspeile forventede utbytter frem til kontraktens forfall. Realiserte utbytter vil dermed påvirke Bull og Bear i den grad de realiserte utbytterne avviker fra markedsforsventningene. Er utbyttet høyere enn forventningen så vil futureskontrakten ha en svakere utvikling enn underliggende marked inkludert utbytte, og motsatt så vil futureskontrakten ha en sterkere utvikling enn underliggende marked inkludert utbytte.

Utfyllende informasjon, fortsettelse

Skatt

Dette er en generell redegjørelse for enkelte norske skatteregler som kommer til anvendelse ved kjøp, eierskap og realisasjon av produktet for investorer som er skattemessig hjemmehørende i Norge. Den gir ingen uttømmende beskrivelse av alle skatteregler som kan være relevante og den skattemessige virkningen avhenger av den enkelte investors individuelle situasjon. Skattesatser og skatteregler kan bli endret under produktets løpetid, også med tilbakevirkende kraft. Slike endringer kan ha negative konsekvenser for investor. Investor er selv ansvarlig for at riktig informasjon blir gitt ligningsmyndighetene for de aktuelle årene produktet eies.

Kapitalgevinster som følge av realisasjon av produktet i løpe tiden eller ved innløsning på forfallsdato er skattepliktig og tap er tilsvarende fradragsberettiget. Kostnader i forbindelse med kjøp og salg av produktet skal tillegges inngangsverdien og kommer til fradrag ved gevinst eller tapsberegningen ved realisasjonen eller innløsning ved forfall. Skattesatsen er for tiden 23 %.

Produktet inngår i investorens skattepliktige formue. Norske aksjeselskaper og likestilte rettssubjekter er ikke formues skattepliktige. Det er produktets markedsverdi per 1. januar i fastsettingsåret som inngår i beregningsgrunnlaget for formuesskatt. Gjeldende formues skattesats er 0,85 % av netto skattepliktig formue som over stiger NOK 1 480 000.

Særskilt vedrørende fritaksmetoden

Aksjeselskap, allmennaksjeselskap og en del andre selskaper og sammenslutninger skattemessig hjemmehørende i Norge er omfattet av fritaksmetoden. For investorer som er omfattet av fritaksmetoden er det i utgangspunktet fritak for gevinst ved realisasjon av aksjer og andeler i selskap hjemmehørende innenfor EØS, og finansielle instrumenter som har aksjer og andeler som faller inn under fritaksmetoden som underliggende objekt. Tap ved realisasjon er på den annen side som utgangspunkt ikke fradragsberettiget.

For finansielle instrumenter som har en aksjeindeks som det underliggende objekt og hvor aksjeindeksen omfatter aksjer i selskaper hjemmehørende både innenfor og utenfor EØS, vil det finansielle instrumentet som utgangspunkt omfattes av fritaksmetoden dersom aksjeindeksen «i all hovedsak» bestemmes av selskaper hjemmehørende innenfor EØS. Det er videre lagt til grunn at 90 % av markedsverdiene på de underliggende aksjer må referere til selskaper innefor EØS for at en investering skal være omfattet av fritaksmetoden.

På denne bakgrunn kan enkelte av produktene være omfattet av fritaksmetoden. Kapitalgevinst vil da ikke være skattepliktig for investorer som er omfattet av fritaksmetoden, og eventuelt tap vil heller ikke være fradragsberettiget. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at dersom sammensetningen av aksjeindeksen endres, slik at den i større grad omfatter selskaper som ikke er hjemmehørende innenfor EØS, kan dette endre den skattemessige klassifiseringen av produktet. Videre er det relevante regelverket basert på kriterier som involverer skjønn og som kan utvikles over tid, slik det foreligger ingen garanti for at denne forståelsen vil bli lagt til grunn ved fastsettingen.

Interessekonflikter og insentivordninger

En del av Nordea Bank Abp og Nordea Bank Abp, filial i Norges ansatte har en avlønning som delvis er prestasjonsbasert hvor salg av produktet kan innvirke på avlønningen. For øvrig er ikke Nordea Bank Abp kjent med at det foreligger særskilte interesse konflikter knyttet til produktet.

Angrerett

Avtaleinngåelse vil skje på selgers faste utsalgssted eller ved fjernsalg. Ettersom produktet er gjenstand for svingninger i finansmarkedet som utsteder ikke har innflytelse på og som kan forekomme i angrerettsperioden vil investor således ikke ha angrerett ved kjøp av produktet ved fjernsalg, jf. angrerettsloven §§ 1 og 35 bokstav a.

Risiko

Alle former for investering i verdipapir er forbundet med risiko, og det gjelder også for Bull og Bear sertifikater. Fullstendig beskrivelse av samtlige risikofaktorer finnes i Prospektet. Under har vi sammenfattet viktige risikomomenter ved produktene.

Markedsrisiko

En investering i Bull- og Bear-sertifikater medfører risiko for tap. Bull-sertifikater faller i verdi når det underliggende aktiva faller i verdi, mens Bear sertifikater faller i verdi når underliggende aktiva stiger i verdi. På grunn av gearing vil kursen til Bull og Bear normalt svinge mer enn kursen til underliggende, og er dermed ikke typiske spareprodukter egnet for langsiktig sparing. Risikoen økes med gearingen og jo høyere gearingsfaktor, jo høyere er risikoen for tap.

Bull & Bear er ikke kapitalbeskyttede, og i verste fall vil produktene kunne miste hele sin verdi. Dette vil skje hvis det inntreffer en førtidig forfallshendelse.

Valutarisiko

Verdien på Bull- og Bear-sertifikater gjøres opp i norske kroner og følger utviklingen i verdien til underliggende. Hvis underliggende handles eller kvoteres i en annen valuta enn norske kroner, påvirkes verdien på Bull og Bear også av endringer i valutakursen som underliggende handles i. Hvis underliggende handles i en utenlandsk valuta, benyttes en omregningskurs til å beregne verdien av underliggende til norske kroner. Omregningskursen fastsettes av Nordea. Det betyr at verdien på Bull og Bear påvirkes av (i) verdien av underliggende målt i den valuta underliggende handles i og (ii) endringer i valutakursen mellom valutaen underliggende handles i og norske kroner. Det er dermed risiko knyttet til både utvikling i underliggende, og valutakursen underliggende handles i. Begge faktorene kan påvirke verdien på Bull og Bear positivt og negativt.

En styrkelse i valutaen underliggende handles i mot norske kroner vil påvirke verdien positivt, både for Bull og for Bear. På samme måte vil en svekkelse i valutaen underliggende handles i mot norske kroner påvirke verdien negativt, både for Bull og for Bear. Endring i valutakursen påvirker verdien av Bull og Bear med og uten gearing i stort sett samme grad, da det ikke påløper noen betydelig større valutarisiko for Bull og Bear med høyere gearing sammenlignet med Bull og Bear med lavere gearing.

Valutapar: Vær oppmerksom på at for sertifikater hvor basisvaluta for det underliggende er forskjellig fra den valuta som sertifikatet er denominert i, har du ikke kun eksponering mot det gjeldende valutapar.

Sertifikatets eksponering omfatter både valutakursen for det underliggende valutapar og valutakursen mellom basisvalutaen i det underliggende og den valuta som sertifikatet handles i. For et sertifikat som handles i NOK og som har valutapar EUR/USD som underliggende, vil du både ha eksponering mot valutaparet (justert med gearing) og mot valutakursen mellom USD og SEK.

Kredittrisiko

Bull og Bear utstedes av Nordea Bank Abp. En investering i et verdipapir utstedt av Nordea Bank Abp medfører dermed risiko for at Nordea Abp ikke er i stand til å tilbakebetale hele eller deler av investert beløp samt eventuell avkastning.

En måte å vurdere kredittrisiko på, er å benytte kredittvurderinger fra uavhengige analysebyråer. De største aktørene på kredittvurderinger i verden er Standard & Poor's og Moody's. Mer informasjon kan finnes på standardandpoors.com, moodys.com og nordea.com. Kredittratingen er kun et estimat for betalingsdyktighet og/eller konkurssannsynlighet. Nordea Bank Abp har for tiden en kredittrating AA- (stable outlook) hos Standard & Poor's og Aa3 hos Moody's. Ratingen er en vurdering av utsteders kredittverdighet hvor AAA gir anvisning på den høyeste kredittverdigheten og C den laveste. Kredittratingen til Nordea Bank Abp må ikke forveksles med en kjøps- eller salg anbefaling av produktet. Kredittrating kan bli endret eller trukket tilbake av ratingselskapene på ethvert tidspunkt.

Likviditetsrisiko

Produktets andeler er notert på Oslo Børs, og Nordea vil under normale markedsforutsetninger stille løpende kjøps og salgskurser i tråd med egen avtale med Oslo Børs. Nordea forbeholder seg likevel rett til midlertidig å unnlate å stille kurser som følge av markedsforstyrrelser eller andre spesielle hendelser. Markedsforstyrrelser kan for eksempel oppstå dersom likviditeten i markedet blir svært anstrengt, eller hvis handelen i underliggende marked stanses eller ilegges restriksjoner. Det vises til endelige vilkår for hvert enkelt produkt for mer informasjon. Nordea Bank Abp kan også foreta endringer i sertifikatets vilkår som et resultat av dette.

Ved handel i Bull og Bear er det forskjell mellom kjøps- og salgskurs (spread). Kjøps- og salgskursen tar utgangspunkt i produktets akkumulerte verdi. Kjøps- og salgskursen oppdateres løpende innenfor handelsdagen og avhenger av de gjeldende kjøps- og salgskursene på underliggende, valutakurs og gearingfaktor.

Risiko, fortsettelse

Bull og Bear er komplekse produkter

Både Nordea og andre aktører utsteder Bull og Bear sertifikater, og andre «exchange traded notes». Disse er å anse som komplekse, og man bør sette seg nøye inn hvordan de ulike sertifikatene fungerer før man handler.

Ingen kapitalbeskyttelse

Bull & Bear sertifikater er ikke kapitalbeskyttet. Tilbakebetalingen i produkter er avhengig av utviklingen til underliggende aktiva samt omkostninger. Investor risikerer derfor å tape deler av eller hele det investerte beløpet.

Førtidig forfallshendelse

Hvis det underliggende aktiva beveger seg i en ufordelaktig retning og utviklingen (uttrykt i prosent) på én handelsdag multiplisert med gearingfaktoren når et forhåndsbestemt nivå, vil en førtidsforfallshendelse inntreffe og sertifikatet avsluttes. Dette nivået avhenger av om Bull & Bear sertifikatet har en stopp-loss buffer eller ikke.

Bull & Bear sertifikater uten stop-loss buffer

Hvis verdien til det underliggende aktiva utvikler seg ufordelaktig og utviklingen på én dag multiplisert med gearingfaktoren er 100% eller høyere forfaller sertifikatet (en førtidig forfallshendelse inntreffer) og du taper da hele ditt investerte beløp. Risikoen for at et Bull & Bear sertifikat avsluttes, med andre ord risikoen for å tape hele det investerte beløpet, avhenger av utviklingen i det underliggende aktiva og størrelsen på gearingen.

Bull & Bear sertifikater med stop-loss buffer

Enkelte Bull & Bear har en såkalt stop-loss buffer. Det betyr at hvis det underliggende aktiva utvikles i en ufordelaktig retning, vil et Bull & Bear sertifikat med stop-loss buffer avslutte før et Bull & Bear sertifikat uten stop-loss buffer. For et Bear sertifikat med stop-loss buffer betyr det at hvis en positiv utvikling uttrykt i prosent i løpet av én handelsdag er lik eller større enn stop-loss bufferen, avsluttes sertifikatet automatisk (en stop-loss hendelse inntreffer) og en restverdi beregnes. For et Bull sertifikat med stop-loss buffer betyr det at hvis den negative utviklingen uttrykt i prosent i løpet av én handelsdag er lik eller større enn stop-loss bufferen avsluttes sertifikatet automatisk (en stop-loss hendelse inntreffer) og en restverdi beregnes. Restverdien kan være null. Hvis restverdien er større enn null utbetales beløpet til eieren av Bull & Bear sertifikatet.

Stop-loss buffer nivået varierer for Bull & Bear sertifikater, og du kan finne informasjon om stop-loss buffer nivået for det enkelte Bull & Bear sertifikatet i endelige vilkår. Risikoen for at en stop-loss hendelse inntreffer avhenger av utviklingen i det underliggende aktiva, gearingfaktoren og nivået på stop-loss bufferen.

På neste side følger noen eksempler på hvor mye kursen på det underliggende aktiva kan bevege seg før en stop-loss hendelse inntreffer i Bull & Bear sertifikater med ulik gearing, og med eller uten stop-loss buffer.

Risiko, fortsettelse

Bull sertifikat uten stop-loss buffer og en gearingfaktor på 4:

Hvis det underliggende aktiva faller med 25 % eller mer på én handelsdag, i forhold til den seneste sluttkursen, vil en førtidig forfallshendelse inntreffe og investor vil tape hele sitt investerte beløp.

Bear sertifikat uten stop-loss buffer og en gearingfaktor på 4:

Hvis det underliggende aktiva stiger med 25 % eller mer på én handelsdag, i forhold til den seneste sluttkursen, vil en førtidig forfallshendelse inntreffe og investor vil tape hele sitt investerte beløp.

Bull sertifikat med stop-loss buffer på 20% og en gearingfaktor på 4:

Hvis det underliggende aktiva faller med 20 % eller mer på én handelsdag, i forhold til den seneste sluttkursen, avsluttes sertifikatet og en restverdi beregnes. Investor får utbetalt restverdien. Vær oppmerksom på at restverdien kan være 0.

Bear sertifikat med stop-loss buffer og en gearingfaktor på 4:

Hvis det underliggende aktiva stiger med 20 % eller mer på én handelsdag, i forhold til den seneste sluttkursen, avsluttes sertifikatet og en restverdi beregnes. Investor får utbetalt restverdien. Vær oppmerksom på at restverdien kan være 0.

Bull sertifikat uten stop-loss buffer og en gearingfaktor på 10:

Hvis det underliggende aktiva faller med 10 % eller mer på én handelsdag, i forhold til den seneste sluttkursen, vil en førtidig forfallshendelse inntreffe og investor vil tape hele sitt investerte beløp.

Bear sertifikat uten stop-loss buffer og en gearingfaktor på 10:

Hvis det underliggende aktiva stiger med 10 % eller mer på én handelsdag, i forhold til den seneste sluttkursen, vil en førtidig forfallshendelse inntreffe og investor vil tape hele sitt investerte beløp.

Disclaimer

Nordea Markets er det kommersielle navnet på Nordeas internasjonale kapitalmarkedsaktiviteter. Opplysningene her er av allmenn karakter og kun ment for bruk av mottakere som materialet er rettet mot. Opplysningene er utarbeidet av og gjenspeiler Nordea Markets nåværende vurdering. Dette dokumentet er ikke en utfyllende beskrivelse av produktet eller dets risiko. Det gis ingen garanti for at opplysningene er nøyaktige eller komplette.

Opplysningene er ikke ment å være og er ingen råd om investering og skal heller ikke ses på som et tilbud eller en oppfordring til kjøp eller salg av et finansielt instrument. Opplysningene her tar ikke høyde for mottakerens økonomiske situasjon eller investeringsbehov. Det må alltid innhentes relevante og profesjonelle råd før man tar en investerings- eller kredittbeslutning. Tidligere resultater gir ingen garanti for fremtidige resultater.

Nordea Markets er ikke og skal ikke ses på som rådgiver for så vidt angår juridiske, skattemessige, regnskapsmessige eller lovbestemte forhold i et rettsområde.

Dette dokumentet skal ikke gjengis, distribueres eller offentliggjøres uten skriftlig forhåndsgodkjenning av Nordea Markets.

These Products are not in any way sponsored, endorsed, sold or promoted by Oslo Børs ASA ("Oslo Børs") and Oslo Børs makes no warranty or representation whatsoever, express or implied, either as to the results to be obtained from the use of the Oslo Børs Index and/or the figure at which the said Oslo Børs Index stands at any particular time on any particular day or otherwise. Furthermore, Oslo Børs makes no warranty of merchantability or fitness for a particular purpose or use with respect to the Oslo Børs Index or Oslo Børs Marks. The Oslo Børs Index is compiled and calculated solely by an indexer on behalf of Oslo Børs, and Oslo Børs does not guarantee the accuracy and/ or the completeness of the Oslo Børs Index or any data included therein. Oslo Børs shall not be liable (whether in negligence or otherwise) to any person for any error, omissions or interruptions in the Oslo Børs Index and Oslo Børs shall not be under any obligation to advise any person of any error therein.

All rights to the trademark(s) are vested in Oslo Børs and are used under licence from Oslo Børs.

S&P 500® is a trademark of the McGraw-Hill Companies, Inc. and has been licensed for use by Nordea Bank Abp. The product is not sponsored, endorsed, sold or promoted by Standard & Poor's and Standard & Poor's makes no representation regarding the advisability of investing in the product.

The EURO STOXX 50®, STOXX® Europe 600 BANKS, STOXX® Europe 600 BASIC RESOURCES, STOXX® Europe 600 HEALTHCARE, STOXX® Europe 600 OIL & GAS and STOXX® Europe 600 TELECOMMUNICATIONS are the intellectual property (including registered trademarks) of STOXX Limited, Zurich, Switzerland and/or its licensors ("Licensors"), which is used under license. The securities based on the Index are in no way sponsored, endorsed, sold or promoted by STOXX and its Licensors and neither of the Licensors shall have any liability with respect thereto.

The DAX index is a registered trademark of Deutsche Börse AG. This financial instrument is neither sponsored nor promoted, distributed or in any other manner supported by Deutsche Börse AG (the "Licensor"). Neither the publication of the Index by the Licensor nor the granting of a license regarding the Index as well as the Index Trademark for the utilization in connection with the financial instrument or other securities or financial products, which derived from the Index, represents a recommendation by the Licensor for a capital investment or contains in any manner a warranty or opinion by the Licensor with respect to the attractiveness on an investment in this product.

Nasdaq®, OMX® are registered trademark of The NASDAQ OMX Group, Inc. (which with its affiliates is referred to as the "Corporations") and are licensed for use by Nordea Bank Abp. The Product(s) have not been passed on by the Corporations as to their legality or suitability. The Product(s) are not issued, endorsed, sold, or promoted by the Corporations. THE CORPORATIONS MAKE NO WARRANTIES AND BEAR NO LIABILITY WITH RESPECT TO THE PRODUCT(S)